

 College voor Toetsen en Examens

BEDRIJFSECONOMIE
 ONDERNEMERSCHAP
 FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID

VOORBEELDEXAMEN
 NIEUWE PROGRAMMA HAVO

Jan Stevens – Cito
 Jan Straver – CvTE

 College voor Toetsen en Examens
Examens

AGENDA

- Welkom
- Even voorstellen en zo
- Gang van zaken bij vakvernieuwing
- Uitgangspunten vernieuwingscommissie Boot
- Uitgangspunten syllabuscommissie Koelewijn
- Totstandkoming centraal examen
- Voorbeeldexamen havo

College voor Toetsen en Examens
Examens

EVEN VOORSTELLEN EN ZO ...

Hallo allemaal
Wat fijn dat je er bent!

3

College voor Toetsen en Examens
Examens

GANG VAN ZAKEN BIJ VAKVERNIEUWING

- Opdracht tot nieuw examenprogramma vanuit OCW naar aanleiding behoefte werkveld
- OCW stelt vernieuwingscommissie samen – SLO is penvoerder. CvTE en Cito adviesrol
- CvTE stelt syllabuscommissie in om de CE-domeinen in het examenprogramma uit te werken. SLO en Cito adviesrol
- CvTE-vaststellingscommissie BE adviseert/becommentarieert conceptsyllabus op inhoud
- CvTE zorgt voor veldraadpleging
- CvTE stelt syllabus vast en stuurt die aan OCW ter goedkeuring

4

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 1 – *PERSPECTIEF*

1. Naast het perspectief van de organisatie, staat het individu, de leerling, meer centraal.

zelfredzaamheid, ondernemerschap en de belevingswereld van de leerling.

5

College voor Toetsen en Examens
Examens

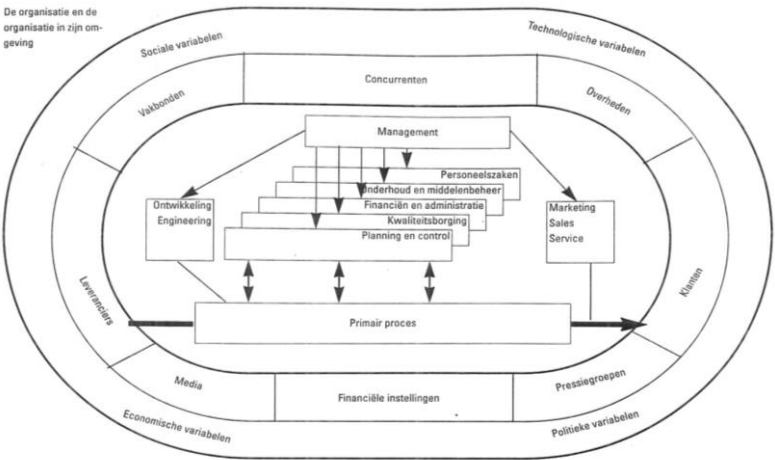
UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 2 – *'SAMENHANG' - STADIONMODEL*

2. Een meer geïntegreerde programmastructuur: een grotere samenhang (het stadionmodel).

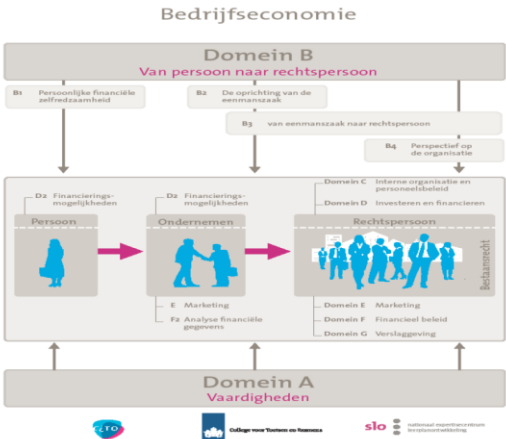
Het bindmiddel is domein B (van persoon naar rechtspersoon)

6

STADIONMODEL

DOMEIN B

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 3 – *HANDELINGSWERKWOORDEN*

3. Gebruik van handelingswerkwoorden:

- **havo** eindtermen zijn vooral *toepassingsgericht*
=> *Handelingswerkwoorden zijn noemen, uitleggen, berekenen en opstellen*
- **vwo** eindtermen zijn naast *toepassingsgericht*, in sommige gevallen *meer beschouwend en analytisch*
=> *Handelingswerkwoorden zijn ook analyseren, beoordelen en evalueren*

9

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN SYLLABUSCOMMISSIE KOELEWIJN - 1

Taak van de syllabuscommissie:

Omzetten van de visie en opgestelde globale eindtermen door de commissie Boot in gespecificeerde eindtermen in een syllabus voor de domeinen die in het centraal examen worden getoetst.

10

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN SYLLABUSCOMMISSIE KOELEWIJN - 2

Doel van de syllabus:

De syllabus stelt de vakdocent in staat zich een goed beeld te vormen van wat in het centraal examen wel en niet gevraagd kan worden.

11

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN SYLLABUSCOMMISSIE KOELEWIJN - 3

NB 1 Naar zijn aard is een syllabus dus niet een volledig gesloten en afgebakende beschrijving van alles wat op een examen zou kunnen voorkomen.

NB 2 Het is mogelijk, al zal dat maar in beperkte mate voorkomen, dat op een CE ook iets aan de orde komt dat niet met zo veel woorden in de syllabus staat, maar naar algemeen gevoel in het verlengde daarvan ligt.

12

College voor Toetsen en Examens
Examens

OVERIGE ZAKEN BIJ SYLLABUS – WINST/RESULTAATBEGRIIP

Omzet

Kosten -

Bedrijfsresultaat

Financieringsresultaat +/-

Incidenteel resultaat +/-

Resultaat voor winstbelasting

Winstbelasting-

Resultaat na winstbelasting

13

VERVALLEN ZIJN ONDER ANDERE ...

- voorraadadministratie (vvp, fifo, lifo, economische – en technische voorraad)
- nettowinstopslagmethode
- brutowinstopslagmethode

14

College voor Toetsen en Examen
Examen

TOTSTANDKOMING CENTRAAL EXAMEN

- CvTE is verantwoordelijk voor het eindexamen en schrijft een constructieopdracht voor Cito voor examenproductie
- CvTE beoordeelt conceptexamen of het voldoet aan syllabus en de constructieopdracht en toetsmatrijs
- Cito herzielt concept
- CvTE stelt examen vast

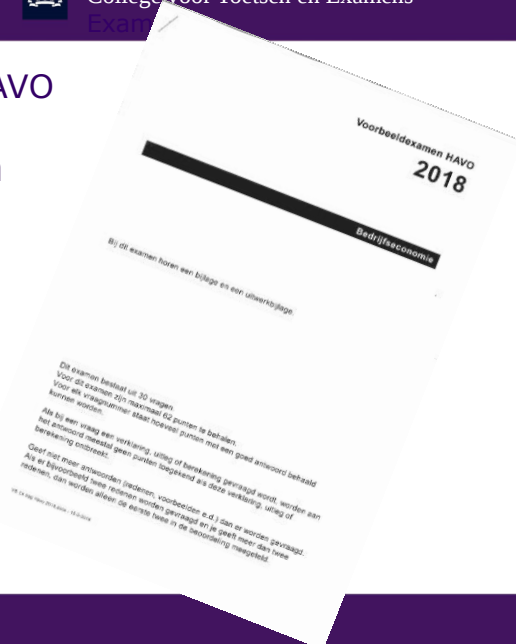
15

College voor Toetsen en Examen
Examen

VOORBEELDEXAMEN HAVO

- Voorbeeldexamen
- Toetsmatrijs voor dit examen

16

College voor Toetsen en Examens
Examens

VOORBEELD HAVO- EXAMEN BE

- ⇒ Voorpublicatie op Veconcongres + publicatie op website
- ⇒ Opening discussieforum door sectie BE Vecon
- ⇒ Reacties mogelijk tot 1 april (zie laatste slide)

17

College voor Toetsen en Examens
Examens

NOG EVEN IN DE HERHALING .. UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT

1. Naast het **perspectief** van de organisatie, staat het individu, de leerling, meer centraal;
zelfredzaamheid, ondernemerschap en de belevingswereld van de leerling.
2. Een meer geïntegreerde programmastructuur: een **grotere samenhang** (het stadionmodel).
Het bindmiddel is domein B (van persoon naar rechtspersoon) (blz 15)
3. Gebruik van **handelingswerkwoorden**:
 - havo eindtermen zijn vooral *toepassingsgericht*
 - vwo eindtermen zijn naast *toepassingsgericht*, in sommige gevallen *meer beschouwend en analytisch* (blz 37)

18

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 1 – *PERSPECTIEF*

Het nieuwe havo-examen BE zal bestaan uit 5 tot 6 opgaven waarbij in de opgaven vanuit leerstof vanuit het perspectief het bedrijf als ook vanuit het individu wordt getoetst.

19

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 1 – *PERSPECTIEF*

- Opgave 1: Organisatie Tuindeco
- Opgave 2: Organisatie The Merchandisor
Individuen Stefan en John
- Opgave 3: Organisatie Wessels
Individu Rohan
- Opgave 4: Organisatie Café Chesapeake
- Opgave 5: Individuen Rachel en Mike
- Opgave 6: Individuen Imke en Rob

Behorend bij dit
voorbeeldexamen

20

Voorbeeldexamen havo BE 2018

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 2 *STADIONMODEL 'SAMENHANG'*

Het nieuwe havo-examen BE zal opgaven bevatten waarbij binnen de opgave samenhang tussen de verschillende domeinen wordt getoetst.

21

College voor Toetsen en Examens
Examens

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT UITGANGSPUNT 2 *STADIONMODEL 'SAMENHANG'*

Opgave 1: domeinen F1, D2

Opgave 2: domeinen A, B1, B2, B4, E2, F2

Opgave 3: domeinen A, C2, D2, G

Opgave 4: domeinen A, C2, F2

Opgave 5: domeinen B1, B3

Opgave 6: domeinen A, B1

Behorend bij dit
voorbeeldexamen

22

Voorbeeldexamen havo BE 2018

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT
UITGANGSPUNT 3 *HANDELINGSWERKWOORDEN*

Het gebruik van eindtermen met de volgende handelingswerkwoorden in het nieuwe havo-examen BE heeft globaal een volgende verdeling:

handelingswerkwoord	marges in examen
Noemen	25 – 35 %
Uitleggen	15 – 30 %
Berekenen/opstellen	40 – 60 %
Analyseren	5 – 15 %
Beoordelen	5 – 15 %
Adviseren	0 – 10 %

UITGANGSPUNTEN VERNIEUWINGSCOMMISSIE BOOT
UITGANGSPUNT 3 *HANDELINGSWERKWOORDEN*

Handelingswerkwoorden in aantal vragen:

Noemen:	8 ½
Uitleggen:	5
Berekenen/opstellen:	14
Analyseren	1
Beoordelen:	1 ½
Adviseren:	<u>0</u>
	30 vragen

Behorend bij dit
voorbeeldexamen

College voor Toetsen en Examens
Examens

25

Voorbeeldexamen havo BE 2018

WAT GEBEURT ER MET JULLIE OPMERKINGEN?

- Opmerkingen graag sturen per mail naar jan.stevens@cito.nl (*voor 30 april 2018*)
- VECON sectie BE opent discussieforum. Sectie BE deelt de uitkomst daarvan met Cito/CvTE.
- Overleg CvTE en Cito
- Publicatie (aangepaste) voorbeeldexamen havo BE in *juni 2018* op www.examenblad.nl
- In voorjaar 2019 verschijnt het voorbeeldexamen vwo BE

26